

SLOVENSKI NAROD.

Izhrja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O položnji stvarij na Dunaji.

Z Dunaja 20. aprila. [Izv. dop.]

Več ko 200 govornikov se je vpisalo za budgetno debato. Ko bi se pustilo vsem govoriti, bi še v dveh mesecih ne prišli do konca. Zato je avtonomistična stranka sklenila debate kolikor mogoče skrajšati. Ne samo, da je treba budget definitivno dovoliti, tudi vladi so roke zvezane, dokler je zbran državni zbor. Tedaj se bodo od avtonomistične stranke govorniki le oglašali, kjer je neobhodno potrebno, sicer pa se pri vsakem predmetu debata precej po prvih dveh govornikih sklene.

Zdaj je na vrsti učno ministerstvo, in tu so vsako leto najhujše bitke, v prejšnjih letih brez uspeha za narodne terjatve, a letos se imajo skleniti resolucije, da se tudi zatiranim narodom dadó njihove pravice na šolskem polju.

Zastran čeških šol je nasvetovanih več resolucij, zastran slovenskih pa dve, ki sta uže bili razglašeni. Ker je zdaj avtonomistična večina v popolnem številu zbrana, upati je, da bodo vse resolucije sprejete. Proti slovenskim srednjim šolam se je dal vpisati Foregger, kateremu bo jeden slovenskih poslancev odgovoril.

O ministerskej krizi nij več sluha ne duha. Celó ministerstvo ostane nespremenjeno do konca sesije. Potem bode menda „pro forma“ celo ministerstvo odstopilo, pa spet razen Stremayra in morda še katerega iz levičarjev vsi na novo vstopijo. Pravosodno ministerstvo bode potem najbrž g. minister dr. Pražak prevzel. Grof Taaffe kot ministerski predsednik uživa popolno zaupanje cesarjevo, in zakaj bi ga ne? Kar je obljubil, to je dozdej vse izvršil: bosenske

predloge, vojno postavo. Če je on spravil v državni zbor. Samo deficita letos še nij mogel odpraviti.

Da bi od vaših ljubljanskih nemškutarjev in birokratov toliko slavljani Plener postal minister, o tem niti misliti nij, kajti tega možá, katerega načelo je povekšati direktne davke, na primer znesek zemljišnega davka od 36 na 41 milijonov goldinarjev, sami ustavoverni „fortschrittlerji“ črté in desavuirajo. Kdor se upa izreči, kakor je to Plener izrekel, da se morajo narodnosti v Avstriji „niederhalten“, more le tačas avstrijski minister postati, kadar bode vlada imela nalog Avstrijo pokončati. Nemškovalna Slovane zatirajoča vlada je odslej v Avstriji nemogoča in nobene zaupnice ljubljanskega nemškega konstitucionalnega društva niti dr. Schreyjeve peticije je ne bodo na novo vzpostavile.

Nezgode.

Iz Ptuja 18. aprila. [Izv. dop.]

Tako stoji moja domovina, izsisana po lagodneji upravi na robu bezdna.

Bes. M. Hermana.

Živa istina so navedene besede našega nestrásljivega poslanca g. Hermana, kateremu so predobro znane neugodne razmere štajerske vojvodine in poprek vse naše mile domovine slovenske; posestniki se naglo ruše največ vsled lagodne uprave, nekaj pa tudi zaradi ponavljajočih se slabih letin, pretežkih in prevelikih dač, včasih pa krivnjo nosi v nemarnost, neščedljivost in neka nezmernost, ker, dokler bode težak petkrat na dan jel, po večkrat napitek zahteval, nij rešitve za gospodarja delodavca. Bistro se spominam Aksakovih be-

sed, katere mi je povedal o priliki neke primerne večerje: „Vi Slovenci ves dan samo jeste in pijete kakor Bečanje, poleg tega pa se malo skrbi in gleda na vlado, katera pri takih okolnostih z vami dela, kar hoče; na Ruskem se enkrat na dan jé, a te črstvo.“ —

Strašno zapravljivo pa se ravna z občinskimi imetkom in dohodki, katere navadno potroše neke osebe ali tudi samo jedna, za zboljšek občinskega stanja pa se jako malo ali celo nič ne mara, kolovozi so za neugodnega vremena povse nevozni, potoki razlevajo se po cestah in prerezujo steze, mostovi spredrti, še pešec je v pogibelji prehajajoč je, brvi brez prijemač, dolgovi se ne plačujejo; ako pa bi treba bilo občini kako petico platiti za šolske potrebščine, naletiš na celo kopico trdih uporov, samo da posamnikom občinskega predstojništva ostaja trošiti več novca, kateri si pojedini občinarji težko in s krvavimi žulji priskrbevajo. Pred kratkim je nekde krajno šolsko svetovalstvo prosilo neko občinsko predstojništvo za nezatno svotico, recimo 3 gl., in hipoma je svetovallec prišeptnol predstojniku: vidiš, pa nama je ena večerja proč. Skrajni nered videva se iz občinskih računov, kateri so skoro povsod v nemarno in lažljivo zloženi; tudi se primerja, ka je jedini predstojnik podpisan in odbor računa nij niti videl, navaja stavke v visokih zneskih, katerih nigdar nij platil, nego sam župan je vse občinske peneze prepravil. Videl sem en tak račun, kateri je spisala roka pobočnika slavnega c. kr. okrajnega glavarstva ptujskega. Prilog nikjer. Ne razumevam deželnega odbora, kateri take spake brez dokazil in pobotnic sprejemlje in odobruje, a ničesar ne popravlja in ne poučuje občin, stokrat kvar za tisočnjakov katere deželni odbor vsako leto pozoblje; c. kr. okrajno gla-

Listek.

O Koseskem v „Matičnih“ knjigah.

Letos smo prejeli razne knjige: Letopis, Germanstvo in njega upliv na Slovanstvo, Cigaletovo terminologijo, potem v temeljitelji Matični še po vrhu Marnovo slovensko-hrvatsko slovnico in — „raznim delom pesniškim in igrokaznim Jovana Vesela-Koseskiga dodatek“. — Moj namen nij denes govoriti v obče o letošnjih knjigah, nego osmeljam se samo izraziti svojo misel, kar se tiče Koseskega, da naša mladina vidi, — kako se ne sme pisati!

Znana mi je poslovice, da resnica oči kolje; a enkrat mora vendar pasti udarec na tako samovoljno mesarjenje slovenskega jezika! Proč s kurelkom! Ne za hrbtom, ne tajno, nego v obraz povejmo si resnico; to je

možki, tako je pošteno! Pravico govoriti mi dajo poštenost, dolžnost do leposlovnega okusa in ljubezen do svojega naroda in jezika svojega! Osvedočeni bodite, gospoda moja! da ide vse, kar vam bodem tukaj izrekel, iz dna srca, iz prepričanja in želim, da bi bilo na korist naobraženim Slovincem! Ne bodem vam natanko, na dolgo in široko razkladal in dokazoval, da Koseski ne pozna in da nij še nikdar poznal jezika našega, naše slovnice; prepriča se lahko človek, ako le slučajno odpre njegovo knjigo: vse mu bode mrgolelo samih samostavnikov na *am* namestu na *om* (*em*); na pr. z gladam, pod lokam, k bogovam itd., potem: z duhmi itd., osvedočil se bode, da K. samooblastno upotrebljuje razna tuja osobna imena.

Ne bodem tudi dalje omenjal cele črede drug za drugim podečih se: sledši, pridši, menši, zgrabši, spravši itd., kar nam dokazuje, da

K. ne zna sprežati glagolov! — Dalje ne bodem se spodtikal ob pogrešno upotrebljevanje pridevnikov, kakor: ob veselím glasu, po ster-mimú rebru, na stermečím roglu itd. Prešel bodem tudi ne na svojem mestu stoječe predloge, kakor so: zraku v drugimu (namesto: v drugem zraku), pusti v plaz (v pusti plaz), smertnim z lokam, prestolu na večnimu, tebe zarad (namesto: tebe radi, ali zarad tebe) itd., akopram bi zaslužila stvar, da bi se nekoliko več časa pomudil pri njej.

Ne bodem našteval vseh besed, katere je Koseski vzel iz pokvarjenega ljudskega govora, ter jim hotel dati svatovsko obleko; kakor so: not (notri), druj (drugi), viža (Weise), bi se „anal“, tuki (tukaj) požegnan itd. itd.

Preskočil bodem besede, katere je naš „pesnik“ vzel iz tujih, slovanskemu duhu popolnem protivnih jezikov, na pr. turen, tron, lampada in lampa, dardo (ital. za Wurfspiess),

rog, napolnen sè smodnikom, kateri so tatovi ondi pozabili v naglici.

— (Dete opeklo se.) Blizu Špilfelda na slovenskem Štajerji je neki vinar svoje triletno dete samo v izbi pustil in šel delat v vinograd. Dete zleze k peči in se tako opeče, da je na opekinah čez tri dni umrlo.

— (Na tovorni vlak kamenje metala) sta dva plavca dné 10. t. m. okolo petih popoldne. To se je godilo blizu Zidanega mostu. Železniški varuh M. Stepihar je prijel jednega teh hudobnikov ter ga je izročil sodniji. Prijeti tovariš je ovadil tudi ime ubeglega druga in je rekel, da sta oba Braslovcana.

— (Svojega delovanja petindvajsetletnico) praznuje dné 4. maja znani odlični jugoslovanski skladatelj g. Ivan pl. Zajec, sedaj ravnatelj glasbene akademiji v Zagrebu. Omenjenega dné namreč mine 25 let, odkar se je v Milani igrala prvič lirčna opera „La Tirolese“, katero je uglasbil jubilar, tedanji gojenec milanskega konservatorija. Ravnatelj onemu zavodu je bil svojim učencem razdelil „libreto“ (operni tekst), želeč, da bi vsak izmed njih v treh mesecih zanj priredil glasbo. Od vseh drugih skladeb se je najbolj odlikovala Zajčeva in je bila priznana najboljšo, ter igrana pod skladateljevim vodstvom na konservatorijskega gledališča odru. Ivan pl. Zajec je od tedaj zelo uspešno in trudoljubivo deloval na glasbenem polji, celih 25 let bogateč svoje rojake s prekrasnimi svojimi skladbami, bodisi divnimi operami ali veličastnimi zbori. Tudi v Slovincih so si njega kompozicije zagotovile stalno mesto po čitalničnih odrih in povsod v pevskih društvih. Upamo, da bode ta priljubljeni jugoslovanski glasbeni umetelnik, kateri ima zdaj 46 let in je zatorej še čvrst na duhu in telesu, poklonil svojim hvaležnim rojakom še mnogo takšnih muzikalnih umotvorov, s kakeršnimi nas je osrečeval uže toli let, zategadelj mu o tej priliki kličemo najsrčnejši svoj: živio! Deloval še mnoga leta!

— („Veliki rječnik hrvatskoga ili srbskoga jezika“), ki ga bode izdala zagrebska jugoslovanska akademija in ga ureduje sloveči srbski filolog dr. Daničić, začel

se je te dni tiskati. Prvi zvezek, 15 do 20 pól velik, bode obsegal črko A. in nekoliko B. Vsako leto izide en zvezek. — Da bi kmalu prišel za njim tudi naš slovenski veliki slovar, za kateri imamo vsled mecenatstva pokojnega škofa Volfa novce.

— (Nov hrvatsk list), imejoč naslov „Zdravlje, liečničke pouke narodu“, je začel izhajati v Gr.-Zomboru na Ogerskem. Vsak mesec prideta na svetlo 2 številki na celaj poli, cena je 4 gl. za vse leto. „Zdravlje“ ureduje dr. M. Jovanović-Batut v Gr.-Zomboru na Ogerskem. Kogar zanimajo v medicino spadajoči sestavki, pisani za préprosti narod, omisli naj si navedeni list.

— (V Hajnburg na Dunavu.) Piše se nam: Dijake, kateri so dovršili spodnjo gimnazijo ali spodnjo realko, ter se želé posvetiti vojaškemu stanu, opozorujemo, naj se čem prej oglašé pismeno pri „zapovedništvu pijonirske kadetne šole v Hainburgu na Dunavu (Nižja Avstrija)“, da jih tamkaj zapišejo in poznejše tudi sprejmó v zavod, kateri je najboljših jeden v vsej Avstriji. Gojenci pijonirske kadetne šole v Hainburgu, katere erar vzame v svojo skrb, ne plačujó ničesar v novcih, razen vsako leto šolnine 10 gl. Kadar so dovršili z dobrim vspehom štiri letnike te šole, imenuje jih vojno ministerstvo navadno uže v nekolikih mesecih za častnike v raznih polkih. —n.

Razne vesti.

* (Nadejapoln mladenič.) Na tržaskem kolodvoru je v sredo dopoldne, ko je bil prišel dunajski brzovlak, policija prijela sumnjivega jej 17letnega trgovskega pomočnika Janeza P. iz Grossenhaina v Saskej. Ko so ga ostro izpraševali pri zaslišavanji, je priznal mladenič, da je svojemu gospodarju, velikemu trgovcu v Draždanah ušel, vzemši mu 300 mark. Iz tega se je begunec nameraval po morji odpeljati v Afriko. Od izneverjene svote so pri njem še našli 170 mark (okolo 85 gl. a. velj.)

* (Strašen vihar) je razsajal dné 23. in 24. januarja v Novej Kaledoniji. Nesrečni ta otok je najprej pokrila gosta megla, potem se je vлил z neba silen dež, kakor bi se bil utrgal oblak. Ob jednom je strašna vihra morjé in reke vzdigovala preko obrežij. Velike zaloge, sezidane od kamenja,

so padale, kakor da so od papirja. Cerkve, mostove, drevesa, brzovjavne kolce, vse, kar je le za meter visoko štrilo nad zemeljsko površino, je porušil veter in popolnem uničil dež. V numejsem pristanišču so bile vse ladije poškodovane, štirinajst se jih je potopilo in pri tem je preko trideset ljudij poginilo. Obče je nesrečno okončalo svoj život na stotine ljudij.

* (Kakó se Japonci vedó v gledališču.) Kadar občinstvu našemu gledališke predstave ne ugajajo, začno gledalci žvižgati in sikati, takó naznanjajo svojo nezadovoljnost. Mnogo pametnejše ravnajo o takšnih prilikah Japonci. Vsak namreč vstane sè svojega sedeža in odru obrne hrbet. Ta demonstracija ima vselej tudi zaželjeni vspeh in zagrinjalo pade brez vsega hrupa in šuma.

Listnica opravištvá: Gosp. F. Š—k. na V. Sedaj je Vaša naročnina, z dvema kuponoma in 4 gl. v gotovini, plačana do 27. oktobra t. l.

Tujci.

19. aprila

Pri Slonu: Crotti iz Trsta. — Globočnik iz Železnikov — Schmidt iz Dunaja. Jaklić iz Kočevja. — Dolf iz Dolin. — Brandt iz Dunaja. — Dr. Baaz iz Lurje.

Pri Malléi: Gerstel iz Dunaja. — Melotti iz Grada. — Schwarz, Gelis iz Dunaja. Hübler iz Celovca. — Hohenwart iz Trsta.

Pri bavarskem dvoru: Bragato iz Trsta. — Baschman iz Dunaja.

Dunajska borza 20. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

			kr
Enotni drž. dolg v bankovcih	72	gl.	90
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	30
Zlata renta	88	"	95
1860 drž. posojilo	130	"	25
Akcije narodne banke	837	"	—
Kreditne akcije	279	"	50
London	119	"	05
Napol.	9	"	47 1/2
C. kr. cekini	5	"	68
Srebro	—	"	—
Državne marke	58	"	55

Preigran glasovir

prodá se v ceno na Starem trgu št. 1, v 3. nadstropji. (166—1)

Zaradi preselitve prodajem od dnes počenši do dné 1. maja 1880 zalogo

izvrstnega vina,

katerega imam 400 veder. Vino prodajem po najnižej ceni, in sicer najmanje po jedno vedro vkupe.

Daniel Predovič,

129—18) krémar, na Poljanskem trgu št. 5, v Ljubljani.

Skoraj zastonj!

Zavoljo nedavno na nič prišle velike fabrike za britanija-srebro, oddaje se sledečih 45 komadov, izredno dobrih reči, od britanija-srebra samo za gl. 6.95, kot jedva četrti del troškov izdelovanja, tedaj skoraj zastonj, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami.
- 6 „ jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa.
- 6 „ teških žlic za jedl od britanija-srebra.
- 6 „ žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti.
- 1 masivni zajemalec za mleko od britanija-srebra.
- 1 teški zajemalec za juho od britanija-srebra.
- 6 podstajkov za nože od britanija-srebra.
- 6 kom. podajalnih izdelic (tas), fino cizelirani.
- 3 čašice za jajca od britanija-srebra.
- 1 košek za kruh, masivni, od britanija-srebra.
- 2 krasna namizna svečnika od britanija-srebra.
- 1 salonski namizni zvonček od britanija-srebra srebrnega glasu

Vseh teh 45 komadov, ki so solidno in praktično blago od britanija-srebra, ki so veljali prej gl. 20, stane zdaj vseh 45 komadov skupaj le gl. 6.95.

45 kom. Vseh teh 45 rečij je izdelano iz najfinejšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane večno bela, in se od pravega srebra tudi po 20letnem rabljenju ne more razločiti, za kar se garantuje. (97—6)

Naslov in jedini kraj za naročila v c. kr. avstro-ogerskih provincijah: General-Depot der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:

Blau & Kann, Wien, I. Elisabethstrasse Nr. 6.

Pošilja se točno proti poštnemu povzetju.

Najgotovejša pomoč

kakorkoli bolnim v vratu in prsih

lekarja O. Klementov

tirolski prsni sirup,

jako aromatično okusen, popolnem shranljiv izleček najboljših tirolskih planinskih zelišč.

Gospodu lekarnarju O. Klementu v Inomostu!

Ker sva ob početku zime hudo kašljala, ter trpela hude muke v prsih in neprehljivo zasliženje, rabila sva na mnoga svete jaz in moja sopraga vaš „tirolski prsni sirup“; uže v kratkem času sva bila popolnem ozdravljena. Radostno tedaj naznanjava vam tako srečen učinek vašega izlečka planinskih zelišč, ter se vam najiskreneje zahvaljujemo.

V Inomostu, novembra 1879.

Otto Prechtler,

upok. c. kr. vodja drž. arhiva in pisatelj.

Cena izv. sklenici: 1 gl. av. v.

Osrednja zaloga pri prirejevatelji lekarji O. KLEMENTU v Inomostu.

V Ljubljani: lekar Trnkotzy; v Celovci: lekar Birnbacher.

NB. Pri kupovanji naj se pazi na ime prirejevateljevo in njegovo brambeno znamenje: Očino zelišče (edelweiss) z monogramom na črnej podlogi. (33—12)

naj razpusti hrvatski sabor, da dobi tako večino, ki bode radovoljnija delala nagodbo. — Mej tem se v hrvatskih „Narodnih Novinah“ priporoča učenje magjarskega jezika!

Vnanje države.

Srbski uradni list poroča, da je prišlo več sto Arnavtov pri Svirči na Srbsko ropat, da so jih pa srbski vojaki nazaj zapodili. Boj je trajal tri ure. Srbi so zgubili 2 mrtva in 3 ranjene, jeden vojak se pogreša. Arnavti imajo veliko izgubo.

Sultan **turški** je potrdil novo razdeljenje Turčije, ki bode odslej razdeljena v 43 vilajetov, a uradnikov se bode odpustilo 40 odstotkov.

Francoski obe zbornici sta se včeraj sešli, da bosta vladi dovolili budget za l. 1881. — Mej peticijami bode gotovo mnogo protestov zoper vladne naredbe od 29. marca zoper duhovenske rede, katere naredbe stopijo 29. junija v moč. — „Times“ priobčujoje pismo Freycinetovo do zastopnikov Francoske pri tujih vladah, v katerem se naglašja, da Francija se drži politike Thiersove, da boče držati pogodbe in po mirnem potu rešiti obstoječa vprašanja. Na dalje se pravi: Knez Orlov je menda (ruskim krogom) pojasnil obžalovanja vredno neporazumljenje zarad Hartmana. Francoska vlada je vse storila, da bi Rusiji dokazala, da je ravnala le po svojih postavah in ona upa, da se bode stvar mirno sodila v Rusiji, katere prijateljstvo je Francoskej mnogo vredno.

V **italijanskem** senatu je o priliki debate o budgetu za vnanje ministerstvo dejal ministerski predsednik Cairoli, da bode vlada prepovedovala in kaznovala vse take demonstracije, ki bi jej prouzročale situosti z drugimi državami. Mej daljnjo debato se je zagovarjala italijanska zveza z Anglijo.

V Livorni je bil včeraj umorjen dopisnik v „Gazzetta Italia“; mislilo se je, da je on spisal brošuro: „Nehvaležni Garibaldi“. Kdo ga je umoril, ne vé se.

Iz **Londona** se javlja, da bode kraljica dala nalog lordu Hartingtonu, da sestavi novo ministerstvo, ta pa da bode svoj nalog prepustil Gladstonu, ki je baje obljubil, da hoče vlado voditi jedno leto.

Ameriška zbornica poslancev je odobrila zakon o osnovanji mejnarodne razstave v Newyorku l. 1883.

Dopisi.

Iz Ljubljane 21. aprila [Izv. dop.] Današnji „Slovenski Narod“ donaša nam novico, da je c. kr. erar svojo na 23.000 gld. cenjeno hišo na Bregu za 10.530 gld., in drugo, tako imenovano „tabak-opaldo“ na Valvazorjevem trgu, ki je cenjena na 35.000 gld., za 10.500 gld. na očitnej dražbi prodal.

Čudimo se tej prodaji, ker c. kr. erar za

vzame tudi v svoj jezik in kuje še druge besede iz te; tako je postala beseda: limbaro-ramna itd. itd.

Človek se mora čuditi, da se je osmelil Koseski s takimi kmetskimi pestmi bití naš jezik v lice!

2. Nepotrebni ilirizmi:

vatra, ruke, ništa, ja (jaz), naše fele, majka, medju, htjem ga imati natrag, gradjan, napuni itd.

3. Osméljam se čitati slavnej gospodi

nekoliko (rečem samo nekoliko) stavkov in izrazov, katerih živ krst ne razume:

In idši pridši žalovavcov nemi trop;
Lovcu krutim zdaj globoko;
Tugo z gladam zreti da;
zadej stelbe pest sivora;
kupo svitlobe krasne tak, da biser kup velja;
zlo oba zahteva stiska past;
dba velja;

svoje uradnije v Ljubljani prostorov potrebuje, katere ima od privatnih za drag denar v najemu. Naj se stvar tedaj premisli, predno finančno ministerstvo prodaji potrdi.

V enej teh hiš bi se prav lahko umestila c. kr. mestna delegirana sodnija, v drugej pa c. kr. okrajno glavarstvo za okolico ljubljansko, in še bi ostali prostori, kateri bi se lahko privatnim v najem dali, kajti obe hiši stojiti prav na pripravnih prostorih v mestu.

Da sta obe omenjeni hiši za c. kr. uradnije popolnem pripravni, spričuje to, da so ondi od nekdaž do sedaj c. kr. uradnije umeščene. Ali bi ne bilo za državo koristneje, oni dve hiši obdržati in v njih omenjena dva urada umestiti, namestu jih tako rekoč pod nič prodati?

Na to obračamo pozornost slavne c. kr. vlade, posebno pa — kakor uže rečeno — nj. ekscelece finančnega ministra, kateri ima končno prodajo potrditi.

Gotovo bodo tudi naši državni poslanci pojasnili reč c. kr. finančnemu ministru, da se o tem natanko podučí prej nego prodajo potrdi; kajti štediti je treba povsod, tudi pri malih rečeh, ker iz malega zraste veliko in vse gre iz naših davkov.

Iz Šent Jurja na južnej železnici 20. aprila. [Izv. dop.] Kakor v savinjskej dolini, tako se tudi pri nas podpisuje peticija na državni zbor, da po naših gimnazijah na Slovenskem Štajerskem v Celji, Mariboru in Ptujci naš materini jezik dobi veljavo učnega jezika.

Na železnici povožen je bil po noči od sobote na nedeljo na progi mej Šentjurjem in Štorami neki delavec iz železniške tovarne v Štorah. Bil je baje pijan padel na šine, ko je hotel črez iti in je obležal. Kolesa so mu šla črez glavo in črez nogi. —

V Šentjurskej fari je pred nekaj dnevi porodila neka kočarica trojčke; vsi so zdravi, a ona je vboga, ker jim néma kaj živeža dati, pa tudi jih néma s čim obleči. —

Domače stvari.

— (Z Dunaja) se nam piše, da se kranjski deželni predsednik g. Winkler koncem tega tedna v Ljubljano preseli.

— („Laibacher Ztg.“), vladni ljubljanski list, ureduje se še vedno v zagrizeno nemškem in Slovencem sovražnem duhu. „L. Ztg.“ je z razprtimi črkami prinesla Schreyjevo peticijo zoper slovenski jezik, ali ni z jedno črko ne omenja protesta narodnih me-

od roglja do roglja se dviga, (von Zinnen zu Zinnen);

si nakloni vug in klam;
smehlja se nebeščan prepričani v živšim;
koravdina dneva, (die Zierde der Tage);
Serce obliki tej ni last;

v zdetju dobe svoje kratke, (in meines Lebens Lenze);

o palčini lahki zdetja, (am leichten Pilgerstabe);
um visok je tudi v igri tenj, (hoher Sinn liegt oft im kind'schen Spiel).

V Dante ji XIX. spev:

Fin che virtute al suo marito piacque;
Philalethes, (saksonski kralj, kateri je učec se italijanskemu jeziku prevajal Dante-ja):

..... so lang noch ihr Gatte fand Gefallen
an der Tugend.

Koseski:

dokler je cnost suprugiu bila sveča! (cnost je češko-poljska beseda, vse neznana).

(Dalje prih.)

stnih odbornikov. — Včeraj pa ta list, ki svojo eksistenco hrani iz krajcarjev slovenskih davkoplačevalcev, priporoča neko brošuro, v katerej je govor nekdanjega ministra Glaserja, ki je v drž. zboru stare Dežmanove puste argumente zoper slovensko pravno akademijo v Ljubljani navajal.

— (Odlikovanje) Cesar je podelil deželnemu šolskemu nadzorniku v Trstu Antonu Klodiču viteško plemstvo s predikatom „Sabladoski“

— (Iz seje občinskega odbora ljubljanskega.) Začetkom seje zadnje sobote je naznanil župana, da je cesar ukazal izreči mestnemu zboru hvalo za čestitko o priliki zaroke cesarjevičeve; nadalje, da pride domači 7 lovski bataljon na potu iz Hercegovine v Wiener Neustadt skozi Ljubljano in da bi bilo umestno, da se, kakor drugi kranjski vojaki od strani mesta pozdravi in pogosti. Odbor temu enoglasno s pohvalo pritrdi. Najemnik mestnih dacev g. Leopold Schwarz prosí, ker je imela njegova družba po živinskej kugi, po strogej zimi i. t. d. mnogo izgube, da naj bi jej mesto povrnilo 3000 gld. dačne najemnine. Vitez Kaltenegger nasvetuje, naj se družbi povrne 250 gl. Gg. Regali in Peterca pa sta proti temu, da bi se dacarjem kak krajcar povrnil, kajti mesto je trpelo tudi izgubo. Večina pa podvzetnikom 250 gl. dovoli. — Provizoričnemu mestnemu živinskemu zdravniku dovoli se mesečne plače 60 gld. — O uredbi mentne kopelji poroča dr. Suppan. Za kopanje v basenu bode odsle namesto 10 kr. plačati le 5 kr., za perilo ostanje stare cene. V večjih posameznih kabinah plačala bode prva osoba 10 kr., druge, ki se kopajo z njo po 5 kr. V posameznih manjših kabinah se plača od osebe 10 kr. Kopaljšče se ima dati po javnej dražbi najemniku v najem. G. Goršič graja, da je bila lansko leto zmirom umazana voda v basenu; naj bi se tedaj letos najemniku naročilo, da vsaj vsak dan napolni basen z novo vodo. Tudi bi bilo kar se kabin tiče, plačilo lahko še manjše, kajti zmirom je še precej drago. G. Regali pravi, da ako se voda iz basena odpušča, naj se stori to zmirom po noči okolo polunoči, da bodo Krakovčani in Trnovčani imeli zjutraj potem čedno vodo. Dr. Zarnik pravi, da ko se je kopaljšče od mestnega zbora ustanavljalo, poudarjalo se je posebno sanitarno stališče. A kaj pomaga kopaljšče, ako še ne more ubogo ljudstvo, delavke, krščence, hlapci, rokodelski učenci v njem kopati, ki némajo novcev za to. Od ljubljanskih prebivalcev more jib komaj tretjina plačati vstopniño v kopelj, 15.000 pa ne. Dr. Zarnik meni, da naj bi Ljubljana v tej zadevi posnemala dunajsko glavno mesto, katero je priredilo ubogim prebivalcem prosto kopelj. On tedaj nasvetuje, naj bi se odredila vsaka nedelja za prosto kopelj moškimi in en dan v tednu za prosto kopelj ženskimi v mestnem kopaljšči. Dr. Keesbacher nasvetuje, naj se naroči mestnemu magistratu, da predloži načrt, da se ustanovi na mestne stroške prosta kopelj za moške, a treba je tudi proste kopelji za ženske, kajti da bi se oba spola vkupe kopala, je vendar proti sramožljivosti. Tedaj on ostane pri nasvetu, naj odsek en dan za prosto kopanje žensk v mestnej kopelji odredi. Ta predlog se sprejme kakor tudi drugi predlogi. Sklene se dovoliti 500 gld. za izvršeno popravo realkinega poslopja; dalje, položiti tlak ob straneh na starem trgu in sv. Florijana ulicah, kar bo veljalo 4470 gl. Ponudbo inženirja W. Šrameka

varstvo v tej reči ne stori ničesar, da bi se tolike nerednosti in krivice odpravile; okrajni zastop dobiva v roke te račune in odpošilja v Gradec, pa nikomur nič. Nedavno izvoljen je itak odbor 7 okrajnih zastopnikov, čegar dolžnost je občinske račune vsako leto pregledati ter o njih v skupščinski seji poročati, in nasvete staviti na poprav, zboljšek in pravilno sestavljanje občinskih računov. —

Kako pa se ima z računi občinskih ubožišč, znano je dotičnim oblastim in tudi nam. Na red pri občinskem gospodarstvu bodo morale pristojne oblasti jako strogo paziti, ako, jim je povprek mar za blagost občinskega in društvenega življenja. — V naši okolici prodaja se posestvo za posestvom, vsaj celo zloglasni E. poseduje uže pri nas zemljišče in bode ga v kratkem najbrže več posedoval. Pri tej priliki mi se nikakor ne dozdeva strankam koristno in pravično, ka se posestva prodajajo na dvoje, tudi v takih slučajih, kjer je očitno, ka kupnina od obeh polovic ne pokrije dolgov. Ta črni posel se zdaj po Halozah dosledno vrši. Kam to vodi? pisarniški troški se podvogublajo, in vsled tega priličen znesek odleti posodnikom in upnikom, kateri pri takem metlanji navadno gube, a jedino gospoda te posle vodeča breje si žepe na krivičnej podlogi. Še laglje pa je, ka včasih ovršno poverjenstvo ne ve, kaj prodaja, katere platice so dotična polovica, a po takem dostalec zaleti v hude neprilike, ne vedoči, kaj je kupil in kod so meje mej kupljensčakom in neprodanoj polovico. Taka prikazen javila se je lani v Slatini h. br. 59 pri prodavanji ene polovice vstavščine po Martinu Štumbergarji. Sedaj kupec ne ve, koliko je jegovega, kaj bi naj obdelaval, pol hrama je pre tudi jegovega, a pol proda se ga pri prodaji druge polovice. Kako pa onda, če to kupi kdo drug? bodeta li hram si kalala? o brezumnost. Da smo v magjarskih pustinjah, ne bi se čudil. Zakaj se nij vsa gorninica naenkrat in skuprj prodala? vsaj je bilo razvidno, ka še itak ne bode menjek pokrit. Odvetnik je pogrno od kupnine po 300 gl. pri enopolovičnej prodaji 90 gl. 84 kr., in ako se druga polovina za toliko proda, znašala bi vsa kupnina 600 gl., shranil bi si samo odvetnik 181 gl. 64 kr., več upnikov pa bi se in se bode za svoje opravičene terjatve obrisalo. Je li to pravi vzrok polovičnega ovršnega prodavanja? ali bi morebiti znalo še slavno c. kr. okrajno sodništvo, ki je tudi ud poverjenstva, kak drug razlog povedati? Po mojem razumu je tak postop kaznjiv, ker namera je prisluzek si pridobiti na kvar in gubitek opraviče-

nih upnikov. Avstrija! le po tej kolomiji lomasti naprej, in v kratkem zapoje se ti „miserere“ brezplačno, kakor se redno godi pri gospodarjih, čijih posestva se po njihovi smrti prodavajo ovršnim potem. Skvarstvo iz Beča širom poplavlja vse plasti socialnega življenja, in kuži uže isto seljaštvo, kako pa ne bi, vsaj se krivičnost odobrava, a pravičnost zatira in kaznuje, kakor se je po priliki račil izraziti g. M. Herman v svojem govoru na propad magjarstva in hudobe, a na rešitev poštenosti in vzkres jarmljenih narodov.

Iz državnega zbora.

V ponedeljek se je nadaljevala debata o naučnega ministerstva budgetu, najprej o „šolskem nadzorstvu“. Haase je trdil, da bi bilo šlezijško prebivalstvo jako nevoljno, ko bi se iz njegovih šol izključila nemščina. Gališki poslanec dr. Čerkavski je razvijal, kako da je gališki deželni zbor l. 1873. osnoval poseben zakon o šolskem nadzorstvu na tej podlagi, ka morajo okrajni nadzorniki imeti višjo omiko, da so posredovalci mej krajnim in deželnim šolskim svetom.

Promber je dolžil „sovražnike“ ljudskih šol, da hočejo šolo cerkvi podrediti. Zbornica je potem sprejela to točko po odsekovih predlogih, isto tako: „akademija za znanosti“ in „centralna komisija in vodstvo za administrativno statistiko“.

Na vrsto pride oddelek „kultus“. Forregger je dejal, da se v Avstriji naseljujejo s Francoskega izgnani jezuviti, ter zahteva od vlade, da to zabrani.

Poslanec Jireček je narisal zgodovinski razvoj verskega zaklada. Govorila sta potem še dva govornika in zbornica je sprejela točki o stroških za verski zaklad in o doneskih za razne verske namene. O konfiskacijah duhovenskega imenja se je vnela živa debata. Dasi je bilo konfisciranje uže početkom zdanjega stoletja odpravljeno, vendar je državni zbor l. 1870. vzel vsa posestva Linškemu škofu. Poslanec Lienbacher je temeljito razvijal nezakonitost tacega postopanja. Zahteval je, da se Linškega škofa stvar preišče še jedenkrat.

Proti Lienbacherju je polemizoval poslanec Lustkandel, meneč, da néma državni zbor pravice o takej stvari razsojati, kakeršna je stvar Linškega škofa. Odsekova resolucija se je sprejela pri glasovanji sè 159 glasovi zoper 130; ta resolucija nasvetuje, da se preišče še enkrat zadeva Linškega škofa. Sprejeta je bila nadalje tudi resolucija, da se razjasni pravna

razmera gledé poslopij, ki pripadajo k verskemu zakladu, katera pa uporablja erár.

O tretjej resoluciji, „naj se predloži natančni račun o stanji premoženja verskega zaklada vsaj v minolem desetletji,“ je povzel besedo prvi poslanec Russ in zagovarjal konfisciranje ter kazal na Nemčijo, ki je konfiscirala Welfski zaklad.

Specijalni poročevalec dr. Weigel je predlagal konec debate, predno je Russ govoril. Zato je očital poslanec Hallwich, da desnica zmirom besedo jemlje levici. Weigel mu je odgovoril, da poslanci nijso v državnem zboru samo zato, da bi veliko govorili, nego da za ljudstvo skrbijo. Odsekova resolucija tretja se je potem sprejela.

O četrtej resoluciji je poprijel knez Lobkovic besedo. V zadnej seji je dejal dr. Russ, da je državno zakonodajstvo jedini pravni izvor vseh privatnih in pravic o imenji. Knez Lobkovic mu je zato očital, da je Russ tajil obstanek objektivnega prava, ki je uže živel v prsih človeštva, predno da so še bile države. „On je tedaj imenoval izvor pravice samovoljo zborov, v katerih mogoče da odločuje večina dveh glasov (Dobro! na desnej), katerih večina je postala večina samo s tem, da je vsa postavna načela teptala z nogami — —“ Pri teh besedah je nastal na levi velik hrup in predsednik se je zastonj trudil, da bi naredil mir. Govorniku je pretil predsednik s klicem „na red“; knez Lobkovic je potem dejal, da je on govoril o možnosti, ka lahko večina dveh glasov odločuje nad pravo večino, mogoče da tudi črez večino dvajset glasov, potem pa je izjavil, da sè svojimi besedami nij mislil zaznamovati zdanje zbornice poslancev.

Potem se je resolucija sprejela in seja završila.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. aprila.

O naše notranje politike dnevnem položenji govori naš dopis z Dunaja na prvem mestu l'ista.

Oficijozne novine poročajo, da o zadnjem **ministerskem** svetu, kateremu je cesar predsedoval, o parlamentarnem položenji ministerstva in njega krizi niti govora nij bilo, temuč so se le druge dnevne reči razpravljale. Iz istih virov se poroča, da pride odločitev še le po končanem budgetu.

Hrvatski ban grof Pejačević in drugi člani hrvatskega kraljevinskega odbora, ki ima z magjarskim jednacim odborom novo nagodbo delati, prišli so v Pešto. Denes ima ogerski odbor sejo. — „P. L.“ svetuje banu,

leon in mnogo mnogo drugih enacih nepotrebnih!

Dovolite mi le, slavna gospoda, da vam podam v presojo:

1. nekoliko novoskovanih besed ali pa vzetih iz naših slovarjev, katere besede so skovali in vpeljali v naš jezik Marko Pohl in consortes;

2. nekoliko nepotrebnih ilirizmov;

3. nekatere nerazumne stavke, vzete iz ogromnega števila;

4. nekatera bolj pikantna mesta, katera nam svedočé, kak leposloven okus ima Koseski, in

5. neradovoljno komiko Koseskega!

1. Novoskovane besede ali najslabše izbrane iz raznih slovníkov:

Kedo vé, kaj je obramje? gostobot? (morebiti: gastverwandt?); cela čreda samostavnikov na bá: idba, gnilba, panba,

milba (človek misli na nemško besedo: die Milbe = molj, klešč); samšno (einsam), Vodnik ima samši; klonč ima mnogo značenj: Knäuel; Schicksal itd., nekje sem našel: vroka klonč; obstret (der Reif); blagotinka (die Holdselige); kozel skakun (der Springbock); obhajstvo (das Hochamt); skrivno (kakor samostavnik srednjega roda, das Geheimnis); šapel (v Murkovem slovníku: die Kopfbinde der Mädchen in Krain; auch Diadem; iz besed: chapeau, cappello; so šaplam zlatim); vuga (die Wonne, der höchste Grad des Entzückens); do sedaj nam je pomenila beseda vuga (volga), die Goldamsel, kakor imajo še dandenes Rusi besedo jívolga v istem značenji; sivór (der Greis) ima isti sufix kakor dihór (dihúr); nepotrebne besede: kinč, oproda, (iz magjarskega); oroslán (turška beseda); pedepsa (grška) itd. Na nekem mestu pravi: vihavši studne reže; kaj

je to reža? požrešni jedun; vozarajm? coper (Zauber); vonka (das Rätsel); vada (namesto navada; beseda se je bila uže zgrabila in zagovarjala); luna mrakne (mrkne); tičogled (Vogelschauer); čertito lice? tratnica (der Rasen; namesto: drn, rušina); oblek (samostavnik moškega spola, n. pr. beliga obleka ali razdjala sim snage deviške oblek: oboje v Mesinskej nevesti); vinom eh (der Trunkenbold); tekon (der Renner); kvarazugon (Unglücksseher); limbararnna Hero (po Joh. Hein. Vossu: die lilienarmige Hero). V máti (originalu) grškej stoji: leukólenos = weissarmig; ako bi drugače ne vedeli, da je Koseski Iliado prevajal po nemškem prevodu Vossovem: tukaj se je izdal! — Znano je, da se naziva Lilienberg v slovenskem narečji: limbarska gora; iz tega imena je zaplunil Marka Pohl in besedo: limbar za Lilie; Koseski, ne bodi nemaren, jo